

BJURBÄCKSSKOLAN 0-12 ÅRS LIKABEHANDLINGS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Läsåret 2011-2012

Vår vision

På Bjurbäcksskolans förskola, skola och fritidshem ska alla, känna trygghet och trivsel.

Alla ska behandlas med empati och respekt och få uppleva att de duger precis som de är.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Syfte:.....sid.4

Skolledningen:..... sid.4

Bakgrund

Definitioner:.....sid. 4

Diskriminering

Diskriminering kan antingen vara direkt eller indirekt

Trakasserier eller kränkande behandling

Trakasserier

Kränkande behandling/Mobbning

Främjande arbete:.....sid.6

Kartläggning/Uppföljning/Utvärdering:.....sid.8

Årlig kartläggning på skolan

Arbetsmiljöenkät

Utvecklingssamtalen under vårtermin och hösttermin

Utvärderingsdagarna i december och juni för personal

Föräldrarådets medverkan i kartlägningsarbetet

Elevrådets medverkan i kartlägningsarbetet

Föräldrarnas medverkan i kartlägningsarbetet

Rastpersonalens observationer och erfarenheter

Skolans prioriterade mål för läsåret 2009/2010

Analys av kartläggningen:..... .. sid.9

Prioriterade läsåret 2010/2011:.....sid. 9

Förebyggande arbete:.....sid.10

Vad gör vi om något händer:.....sid. 11

Arbetsgång vid trakasserier eller annan kränkande behandling/mobbning (elev-elev)

Om mobbningen ej slutar

Arbetsgång vid diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling
(skolans personal-elev):

Arbetsgång vid indirekt diskriminering (skola - elev eller elevgrupp)

Dokumentation:.....sid 12

Bilagor: Dokumentationsmallar (ännu ej fastställda)

Likabehandlingsplan för Bjurbäcksskolan 0 - 12 år

Syftet med likabehandlingsplanen är att förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling bland både barn och vuxna på förskola, fritidshem och skola

Skolledningen: All verksamhet i förskola, fritidshem och skola ska präglas av en lugn och trygg miljö för både barn, föräldrar och personal. Det är viktigt att alla visar empati och respekt för varandra. På det viset kommer alla att ha ett fortsatt gott självförtroende och nyfikenhet på vad livet har att erbjuda.

Bakgrund:

I januari 2009 trädde lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i kraft. Då fick förskolor och skolor en ny skyldighet att arbeta aktivt för att förebygga diskriminering och kränkning av elever. Denna plan bygger på en sammanslagning av diskrimineringslagen gällande diskriminering och trakasserier (1 kap § 4 och 2 kap § 19) och skollagens förbud mot kränkande behandling (6 kap.).

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Diskrimineringsombudsmannen utövar tillsyn över lagen.

I skollagen (2010:800) 6 kap regleras skolans ansvar att motverka kränkande behandling av barn och elever genom ett målinriktat arbete. Huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Varje år ska en plan upprättas med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser att påbörja under det kommande året.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet, uttryck eller ålder.

Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler, dokument eller rutiner.

En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av t.ex. en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder eller dylikt.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt

- Med **Direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna
- Med **Indirekt diskriminering** kan vara att diskriminera genom att behandla alla lika. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, MSN och meddelanden på olika webbcommunities).

Trakasserier

är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med:

- kön = att någon är kvinna eller man.
- etnisk tillhörighet = nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
- religion eller annan trosuppfattning = tillhörighet av religiös uppfattning som är av annan trosuppfattning än den som är i majoritet.
- funktionshinder = varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- sexuell läggning = homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- könsöverskridande identitet eller uttryck = att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- ålder = uppnådd levnadslängd.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Trakasserier är även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Kränkande behandling/ Mobbning

är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret. Mobbning är när en eller flera utför kränkande handlingar upprepade gånger över tid. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande handlingar.

Främjande arbete:

Det arbete vi gör för att förhindra att diskriminering, trakasserier och annan kränkning uppstår ser ut på följande sätt:

- **Värdegrundsfrågor:** Alla elever ska ha social och emotionell träning varje vecka dels via olika värdegrundsmaterial men också via vårt dagliga och kontinuerliga arbete under hela skoldagen. **Ansvarig: klasslärare**
- **Vi – känsla i gruppen:** Vi stimulerar barns individuella utveckling likväl som vi stimulerar gruppens utveckling. Vi ska lära dem att ingå i olika grupper. Dels minskar risken för fasta positioner i gruppen men det ökar också barnens självförtroende när de klarar av att samarbeta med många olika personer. **Ansvarig: all personal**
- **Sociala mål för alla elever i deras IUP:** Den individuella stöttningen är viktig så att alla barn får lika förutsättningar för att kunna ta till sig kunskaper. I vissa lägen kan det också vara nödvändigt att behandla barn olika för att på så vis ge dem lika förutsättningar för att uppnå de nationella målen. Samarbetsövningar, aktiva värderingar och att prata inför grupp är några exempel som vi kommer att använda oss av. **Ansvarig: klasslärare**
- **Högprioritera språket:** Detta är en förutsättning för att eleverna ska kunna delta i undervisningen i andra ämnen. Samtidigt som vi gör det ska vi uppmuntra föräldrar som talar ett annat språk i hemmet att fortsätta med det, eftersom det är så viktigt att det förblir en god kontakt mellan barn och föräldrar. Personalen ska vara uppmärksam på om föräldrarna behöver tolk vid olika samtal och ska då alltid erbjuda dem det. Vi har möjlighet till både personlig tolk och tolk via telefon och detta ska vi använda oss av så att vi vet att föräldrarna får korrekt information. **Ansvarig: All personal**
- **Vi vuxna ska vara goda förebilder:** Att vara en god förebild är en given del i vårt arbete. Barn gör inte som vi säger utan som vi gör! Att vara en god förebild är en uppgift som kräver att vi granskar och funderar över vårt eget beteende mot såväl barn som vuxna. Genom att vi vuxna är trygga i oss själva, lyhörda för barnen, sätter tydliga gränser, visar empati och respekt så kommer vi också att kunna ge barnen en god grund att stå på. Vi har flera verksamheter i vårt område och vi ska ta tillvara varandras kompetenser och använda oss av dem. **Ansvarig: All personal**
- **Vårdat språk:** Några svordomar, kränkande tilltal, blickar eller viskningar är aldrig tillåtet vare sig bland barn eller vuxna. Trakasserier och kränkande behandling som förekommer via SMS, MMS, E-post eller på annat sätt är också förbjudet och ska behandlas på samma sätt av förskolans, skolans och fritidshemmens personal. **Ansvarig: All personal.**
- **Se till hela barnens situation både vad det gäller förskola/skola, fritidshem och hem:** Vi vuxna ska lyssna aktivt på barnen. Vi ska bekräfta deras känslor och bemöta varje barn individuellt. Det är viktigt att vi är tydliga med att visa att alla barn är lika mycket värda och att vi här har en nolltolerans mot fördomar. Personalen måste vara extra observanta på kamratskapet i grupperna och sammanhållningen. Detta beroende på att vi har barn från många olika länder och kulturer samt barn med olika handikapp. Vi måste vara observanta på det sociala samspelet mellan barn, mellan barn och vuxna och mellan oss vuxna. **Ansvarig: All personal**

- **Konsekvent beteende:** Vi måste alltid följa beslutade regler och får aldrig gå förbi utan att reagera och agera. För att få en bra och lugn arbetsmiljö för barn och personal krävs ett ständigt och kontinuerligt värdegrundsarbete och det ska börja på ett tidigt stadium och fortsätta hela skoltiden igenom. **Ansvarig: All personal**
- **Delaktig personal:** Vuxna ska vara ute på raster, finnas med i lek, vara engagerade i barnens situation för att se och upptäcka tendenser till uteslutning eller kränkningar tidigt. **Ansvarig: All personal**
- **Delaktiga föräldrar:** Genom ett aktivt föräldraråd, föräldramöten och övriga föräldraföreläsningar med olika diskussionsuppgifter får vi ett bra samarbete mellan oss och hemmet. I detta gäller det också att personal bemöter föräldrarna med respekt och är lyhörda för deras tankar och åsikter. Vi förväntar oss givetvis ett likadant bemötande tillbaka. **Ansvarig rektor, klasslärare samt personal**
- **Framtagande av årlig likabehandlingsplan:** Varje klasslärare ska gå igenom planen med eleverna under första månaden på höstterminen samt på första föräldramötet. Synpunkter från föräldrar och barn är viktiga att ta med. Färdiga planen ska även finnas på hemsidan **Ansvarig rektor**
- **Ordningsregler:** Varje klass ska gå igenom reglerna första skolveckan på höstterminen. På första elevrådet ska eleverna få ge synpunkter på reglerna. De ska därefter finnas i skolkatalogen samt publiceras på hemsidan. **Ansvarig: rektor, klasslärare och assistent.**

Årlig kartläggning på skola och fritidshem

För att få reda på om och i så fall var det finns diskriminering och kränkande behandling på skolan gör vi årligen en kartläggning kring detta.

Elever, personal och föräldrar deltar på olika sätt och kan på så vis hjälpa oss att kunna sätta in relevanta åtgärder i det förebyggande arbetet på skolan. Kartläggningen genomförs från mitten av vårterminen och fram till början på höstterminen.

Arbetsmiljöenkät

En årlig enkät kring arbetsmiljöfrågor besvaras varje vår av elever i år 2 och år 5. Där finns frågor kring trivsel, trygghet, arbetssätt m.m. Enkäten analyseras av personal och eleverna genom elevråden.

Utvecklingssamtalen under vårtermin och hösttermin

På varje utvecklingssamtal i skolan tar läraren upp frågan kring kränkningar. Där diskuteras också platser som känns trygga respektive otrygga för eleven. Läraren tar sedan med sig en sammanställning av detta till utvärderingsdagarna i december och i juni. **Ansvarig: klassläraren.**

Utvärderingsdagarna i december och juni för personal

Sammanställningen för årets arbete med en trygg skolmiljö tas upp och vi försöker lägga den första byggstenen till målen för kommande läsår vad det gäller likabehandlingsplanens prioriterade områden att arbeta med för kommande läsår. Vi diskuterar och utvärderar det arbete kring SET (social och emotionell träning) som politikerna har tagit beslut om att vi ska använda inom kommunens skolor, fritidshem och förskolor. Vi går igenom skolans rutiner och dokument för att motverka att diskriminering ska uppstå. **Ansvarig: rektor och all personal.**

Föräldrarådets medverkan i kartlägningsarbetet

Skolledning och föräldrarepresentanter i skolans föräldraråd tar upp frågan kring trygga och otrygga platser på sista föräldrarådet för terminen i maj månad. På mötet diskuteras innehållet i skolans likabehandlingsplan. Förslag till förändringar och förtydliganden som lyft fram antecknas och tas med i arbetet inför kommande plan.

Elevrådets medverkan i kartlägningsarbetet

Rektor och elever ur skolans elevråd träffas för att diskutera likabehandlingsplanen på första elevrådet på höstterminen. På mötet informerar rektorn om innehållet i skolans likabehandlingsplan och om det kartlägningsarbete som pågår. Elevrepresentanterna i elevrådet får till uppgift att ta med sig en frågeställning kring otrygga och trygga platser på skolgården tillbaka till klassråd och som ska diskuteras där. Frågan tas sedan upp på följande elevråd för att sammanställa "svaren".

Rastvakternas/Personalens observationer och erfarenheter

Vi sammanställer rastvakternas erfarenheter och observationer kring såväl enskilda individer som på gruppnivå under de första sex veckorna på nya läsåret. Denna sammanställning ligger till grund för likabehandlingens prioriterade mål för innevarande läsår.

Skolans prioriterade mål för kommande läsåret 2011/2012

Med utgångspunkt från resultatet av skolans kartläggning väljer vi de områden som ska lyftas fram som prioriterade mål i likabehandlingsplanen under året. Arbetet ska vara klart så att likabehandlingsplanen ska kunna läggas ut på områdets hemsida senast den sista oktober.

Analys av kartläggningen läsåret 2010/2011

Analys och Resultat av föregående års mål:

Vi har arbetat med föregående års mål i alla verksamheter. Vi ser förbättringar på följande områden:

- Vi fick en trygg period för alla barnen medan F-3 skolan renoverades. (Gäller både utemiljö, innemiljö och information till föräldrarna.)
- Vi vuxna har varit noga med att vi delar in i grupper för att minska utanförskap och vi vuxna försöker alltid finnas nära barnen i deras lekar.
- Vi har även sett en ökad säkerhet och trygghet hos flera av våra elever.
- Föräldrar har uppgett att de känner sig välinformerade och trygga med sitt eget barns situation.
- Vi ser att dokumentationen blir bättre och bättre kring händelser på skola/fritids och att vi arbetar bättre på ett övergripande plan med samordningen.

Därmed kan vi inte slå oss till ro utan nu får vi arbeta vidare med de mål vi inte uppnådde till fullo.

- Vi är inte nöjda med barnens språkbruk.
- Vi är inte nöjda med matsalssituationen där vi har svårt att skapa matro p.g.a. att många barn vistas samtidigt i matsalen. Här behöver vi se över schemalaggningsplanen.

Analysen ligger till grund för de prioriterade målen under kommande läsår. Analys av kartläggningen skall vara slutförd senast 15/10 då vi lägger skolans prioriterade mål för innevarande år.

För att kunna arbeta fram en tydlig och välgrundad plan krävs det både medverkan av personal och elever. Föräldrarna kommer att vara delaktiga i samband med utvecklingssamtal och föräldraråd.

- Arbetsmiljöenkät: april, maj
- Utvecklingssamtal: vår och höst
- Utvärderingsdagar för personal: dec och juni
- Föräldraråd: 1 gång per läsår
- Elevråd: 1 gång per termin
- Personalens observationer: görs kontinuerligt

Ansvarig: rektor och all personal.

Mål att arbeta med under läsåret 2011/2012

Personal på förskola/skola/FH ansvarar för att följande verksamhet genomförs

Förskoleklass - år 3

Eleverna ska använda ett vardat språk - såväl verbalt som kroppsspråk

Våra elever ska ha ett fungerande socialt samspel (bl.a. kunna turtagning)

Våra elever ska respektera varandra och tillsammans ska vi skapa en god kamratskap

Ovanstående når vi genom att:

Alla vuxna har ett vardat språk och vi uppmuntrar gott uppförande - barnens kroppsspråk uppmärksammas lite extra

Vi arbetar med olika grupper (så att det inte blir statisk gruppering)

Vi vuxna reagerar och agerar när något händer

Vi arbetar med och synliggör alla våra likheter och våra olikheter.

Vi lär barnen att visa hänsyn mot varandra och lyssna på varandra (klassråd, säga endast positiva saker till varandra m.m.)

Vi lär barnen att alla har rätt att vara som man är så länge man inte skadar någon annan.

Varje barn får individuella sociala mål att nå - finns i IUP:n

Vuxna finns ute på alla raster.

År 4 – år 6

Våra elever använder ett vårdat språk och undviker ”fula ord”

Våra elever upplever en god arbetsmiljö, såväl i klassrum som i sporthall, matsal och på skolgård

Våra elever har ett gott självförtroende och en empatisk förmåga

Ovanstående når vi genom att:

Vi arbetar intensivt med likabehandlingsplan, ordningsregler och våra klassrumsregler

Läraren, den vuxne, väljer alltid grupper och placerar i matsal o.s.v.

Vi arbetar med värdegrundssamtal i helklass, enskilt och i mindre grupper. Samtalen blir som sociala berättelser där man visar på konsekvenserna och ger alternativ till felaktiga beteenden. Låg toleransnivå gällande svordomar, könsord o.s.v.

Vi arbetar med olika grupper för att eleverna ska känna sig trygga i alla gruppkonstellationer.

Fritidshemmen:

Våra barn ska respektera varandra – ingen får lämnas utanför, alla ska ha någon att vara med.

Våra barn ska kunna ingå i olika grupperingar

Våra barn ska kunna hantera konflikter på ett bra sätt utan att ta till våldsamheter.

Skapa en god föräldrakontakt så att alla känner sig delaktiga och värdefulla.

Ovanstående når vi genom att:

Vi hjälper till att lära ut det sociala samspelet

Vi vuxna finns nära barnen i deras lekar och kan hjälpa dem som behöver lotsas rätt

Vi bemöter föräldrar och barn på ett föredömligt sätt

Personalen ger god service och information till föräldrar såväl på anslagstavlor som på hemsidan.

Förebyggande arbete:

Det förebyggande arbetet bygger på den årliga analysen och de mål som upprättas utifrån den.

- **Vid varje konflikt måste personal** genast reda ut händelsen genom samtal och i de fall som behövs gå vidare till rektor. **Ansvarig: klasslärare och den som sett händelsen.**
- **Kurator ska** kopplas in vid behov, antingen för helgrupp eller för enskilda barn. **Ansvarig: rektor, klasslärare, skolkurator.**
- **Frågan ”enskilda barn”** ska tas upp med ett par veckors mellanrum för att uppmärksamma all personal på aktuella ärenden som behöver observeras på t.ex. rasterna. **Ansvarig: rektor**
- **Särskild observation** kan ske av enskild elev då sådant behov uppkommer. **Ansvarig: rektor och den som fått uppgiften**

Vad gör vi om något händer:

När det kommer till skolans kännedom om att elever utsätts för diskriminering eller annan kränkande behandling är rektor ansvarig att se till att en utredning inleds skyndsamt. Vad som hänt, vem/vilka som utfört kränkningarna för att därefter arbeta enligt upprättad arbetsgång

Arbetsgång vid trakasserier eller annan kränkande behandling (elev-elev)

1. Klassläraren eller annan berörd personal på skolan har samtal med de inblandade och utreder var som hänt, så snart som möjligt (små konflikter kan lösas redan här)

2. Vid behov genomförs allvarssamtal med alla inblandade och man gör tillsammans en överenskommelse så att händelsen ej ska upprepas.

- uppföljning inom 1-2 veckor av ärendet
- skriftlig dokumentation av ärendet som förs vidare till rektor.

3. Vid allvarliga former av kränkningar tas kontakt med hemmet och skolan har samtal med alla inblandade. Information samlas in om mobbningen. Först samtalar man med den som kom med information om mobbningen och sedan den som blivit utsatt och dess föräldrar.

- Oanmält samtal med mobbarna.
- Samtal hem till mobbarnas föräldrar.
- Uppföljningssamtal med mobbarna.
- Samtal med den som blivit utsatt samt barnets föräldrar.
- Uppföljningssamtal med mobbarna efter 1-2 veckor.
- Skriftlig dokumentation av ärendet.

Om mobbningen ej slutar:

Anmälan till Individ och Familj Omsorgen (IFO).

Skolan fortsätter att arbeta med att få stopp på mobbningen.

Arbetsgång vid diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling har uppdragats (personal – barn)

Om en personal misstänks för trakasserier eller annan kränkande behandling av ett barn eller en elev bör rektor eller någon med motsvarande ledningsfunktion ansvara för utredningen.

1. Rektor eller motsvarande träffar var och en av de som är inblandade vid enskilda samtal.
2. Rektor informerar berörda vårdnadshavare.
3. Rektor beslutar efter att ha lyssnat på alla parter vilka åtgärder som skall sättas in.
4. Åtgärderna dokumenteras.
5. Rektor följer upp med berörda parter efter 2-3 veckor.
6. Kvarstår kränkningarna går ärendet vidare till bildningschef för vidare åtgärder.

Arbetsgång vid indirekt diskriminering (skola, enskilt barn eller grupp av barn)

1. Rektor eller motsvarande träffar elev eller elevgrupp för samtal kring den upplevda diskrimineringen.

2. Rektor gör utifrån det tillsammans med skolans personal en bedömning vilka åtgärder skolan skall vidta för att diskrimineringen skall upphöra och hur skolan ska arbeta för att motverka att en liknande situation uppstår.

3. Rektor kontaktar berörda vårdnadshavare och informerar om mötet med elev/elevgrupp och hur skolan kommer att arbeta med ärendet för att lösa det.

4. Uppföljning med berörda parter efter, en utifrån ärendet, lämplig tid.

5. Skriftlig dokumentation av ärendet.

Dokumentation:

Dokumentation sker kontinuerligt i ärenden kring kränkning/trakasserier och diskriminering. Förvaring av förda anteckningar sker på rektorsexpeditionen. Varje personal ansvarar för att dokumentering sker. Inkomna skrivelser från föräldrar sparas och arkiveras på rektorsexpeditionen.

En gång per månad går rektor och personal igenom pärmen så att man kan se var händelserna sker och vilka som är inblandade. Dokumentationen ska ge svar på frågorna:

- När hände det?
- Var hände det?
- Vilka var inblandade?
- Vad var det som hände?
- Hur agerar vi? Åtgärder?
- Vad gör vi för att förhindra att det händer igen?

Allt för att få en bättre överblick och på så vis styra resurser till "rätt ställe". Dokument: se bilaga. **Ansvarig: rektor.**

VIKTIGT att vi alla har ett gemensamt ansvar personal och föräldrar. Vi kan på inget sätt acceptera att någon känner sig mobbad av varken barn eller personal.

Som avslutning vill vi ge ett utdrag ur "Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet 2011" där följande citat är hämtat:

"Eleven skall i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter."

September 2011.